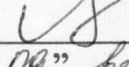

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Кафедра теорії та методики фізичного виховання**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувачка кафедри
теорії та методики
фізичного виховання

 доцент Малярєнко І.В.
“09” вересня 2019 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 29 Фізкультурно-спортивні споруди**

**Спеціальність 017 Фізична культура і спорт
017 Фізична культура і спорт (скорочений термін)**

Ступінь вищої освіти «бакалавр»

факультет фізичного виховання та спорту

2019 рік

Робоча програма «Фізкультурно-спортивні споруди» розроблена для студентів зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт, 017 Фізична культура і спорт (скорочений термін)

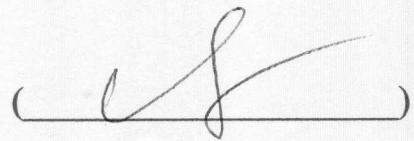
Розробники: Глухов Іван Геннадійович, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання;

Коваль Вікторія Юріївна доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання.

Робоча програма **затверджена** на засіданні кафедри теорії та методики фізичного виховання

Протокол від “09” вересня 2019 року № 1

Завідувачка кафедри
теорії та методики фізичного виховання
доц. Малярєнко І.В.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Обов’язковий компонент освітньої програми
Змістових модулів – 2	Спеціальність 017. Фізична культура і спорт	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 90		4-й
		Лекції
Тижневих годин на денній формі навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 3	Ступінь вищої освіти – бакалавр	20 год.
		Семінарські
		18 год.
		Самостійна робота
		52 год.
		Вид контролю: Диференційований залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 42,2 % проти 57,8 %.

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Фізкультурно-спортивні споруди» включена до навчального плану підготовки студентів за освітньо-професійною програмою «Фізична культура і спорт» для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт, як обов'язків компонент освітньої програми.

Мета курсу ознайомити студентів з історичними аспектами розвитку будівництва спортивних споруд, надати змогу студентам визначатись за критеріями ознак щодо доцільності і раціонального вибору та забудови спортивної споруди, ознайомити студентів з загальними принципами ефективності експлуатації спортивних споруд щодо їх оснащення за видами спорту, ознайомити студентів з санітарно-гігієнічними та протипожежними нормами і вимогами щодо спортивних споруд, ознайомити всіх бажаючих з відкритими спортивними спорудами, їх призначенням та улаштуванням, ознайомити студентів з критими спортивними спорудами, які можуть бути використані в зимовий період для занять фізкультурою і спортом, ознайомити з сучасними спортивно-оздоровчими комплексами та напрямками їх роботи щодо розвитку фізкультури та спорту.

Завдання курсу:

- **Теоретичні:** вивчити класифікацію спортивних споруд, термінологію спортивних споруд; поділ спортивних споруд на групи та категорії; устрій та обладнання стадіонів, ігрових площадок, споруд для зимових видів спорту, тирів та споруд для водних видів спорту; устрій та обладнання універсальних споруд та відновлювальних функціонально діагностичних комплексів; методику застосування спортивних споруд, обладнання та інвентарю з метою фізичного удосконалення людей різного віку, різної спортивної підготовленості та фізичної реабілітації хворих;

- **Практичні:** Застосовувати набуті знання у професійній діяльності, для дослідження дисципліни фізкультурно-спортивних споруд в сучасних тенденціях розвитку, оцінки спортивних явищ та подій. Науково аналізувати закономірності історичного розвитку фізкультурно-спортивних споруд. Набути практичних навичок роботи з історичною та науковою літературою, критичного осмислення документів та першоджерел. Набути знання і практичні навички, необхідні для експлуатації спортивних споруд. Оволодіти практикою будівництва найпростіших спортивних споруд, що не вимагають великих матеріальних і фінансових затрат; навичками організації заходів з благоустрою, ремонту та будівництва спортивних споруд, матеріально-технічного забезпечення; навичками складання необхідної документації з обліку та звітності.

Вивчення дисципліни «Фізкультурно-спортивні споруди» передбачає підготовку висококваліфікованих компетентних спеціалістів в галузі фізичної культури та спорті, спортивного маркетингу, тренерів для роботи в різноманітних спортивних закладах. Під час вивчення даної дисципліни студенти повинні отримати загально-професійні та спеціально-професійні компетенції.

Загальні та спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар

Програмні результати навчання.

- спілкуватися українською мовою у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування;
- мати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту; володіти сучасними методами наукового дослідження, які застосовуються у сфері фізичної культури та спорту;
- здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами;
- здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань;
- оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи;
- обґрунтовувати вибір заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації та адаптивного спорту;
- використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність; доцільно використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

Міждисциплінарні зв'язки. Програмний матеріал дисципліни базується на набутих студентами знаннях, уміннях і навичках набутих студентами під час вивчення курсів теорії і методики фізичного виховання, гігієна, безпека життєдіяльності, історії фізичної культури, біомеханіки, спортивних дисциплін.

“Структура навчальної дисципліни”

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. «Спортивні споруди - матеріальна база фізичної культури і спорту»				
Тема 1. Фізкультурно-спортивні споруди як необхідна умова забезпечення занять різними видами фізкультурно-спортивної діяльності.	8	2	2	4
Тема 2. Класифікація та категорії спортивних споруджень	8	2	2	4
Тема 3. Спортивні майданчики та ігрові поля	10	2	2	6
Тема 4. Спеціалізовані спорудження для легкої атлетики	10	2	2	6
Тема 5. Спеціалізовані спорудження для ігрових видів спорту	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем 1	46	10	10	26
Змістовий модуль 2. «Особливості експлуатації спортивних споруд та обладнання»				
Тема 1. Особливості експлуатації спортивних споруд та обладнання	8	2	2	4
Тема 2. Гімнастичні та спортивні зали	8	2	2	4
Тема 3. Огляд спортивних споруд для різних видів спорту	10	2		8
Тема 4. Санітарно-гігієнічні вимоги до експлуатації фізкультурно-спортивних споруд	8	2	2	4
Тема 5. Вимоги до фізкультурно - спортивних споруд, обладнання та інвентарю з позиції техніки безпеки	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем 2	44	10	8	26
Усього годин	90	20	18	52

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни «Фізкультурно-спортивні споруди» призначена для студентів факультету фізичного виховання та спорту, де готують спеціалістів в галузі фізичної культури, тренерів з видів спорту, працівників вищих та середніх навчальних закладів освіти. Курс дисципліни розглядає наступні теми:

Тема 1. Фізкультурно-спортивні споруди як необхідна умова забезпечення занять різними видами фізкультурно-спортивної діяльності.

Загальна характеристика та призначення спортивних споруд. Історичні відомості про будівництво спортивних споруд. Основне призначення спортивних споруд. Визначення терміну "спортивні споруди". Спортивно-видовищні (демонстраційні), навчально-тренувальні, фізкультурно-оздоровчі спортивні споруди.

Тема 2. Класифікація та категорії спортивних споруджень

Термінологія спортивних споруд. Поділ спортивних споруд на групи та категорії. Схема структури спортивних споруд. Класифікація спортивних споруд: окремі, комплексні, криті, відкриті.

Тема 3. Спортивні майданчики та ігрові поля

Ігрові майданчики. Визначення терміну. Майданчики для волейболу. План та розмітка майданчика. Покриття майданчиків. Майданчики для баскетболу. План та розмітка майданчика. Покриття майданчиків. Майданчик для гандболу. План та розмітка майданчика. Покриття майданчиків. Майданчик для тенісу. Зал вільної боротьби. Зал боксу.

Тема 4. Спеціалізовані спорудження для легкої атлетики

Визначення поняття стадіон. Спортивне ядро. Легкоатлетична бігова доріжка. Легкоатлетичні сектори: бетонована яма, місця для стрибків, місце для штовхання ядра, місце для метання диска та молоту. Розміри та обладнання секторів.

Тема 5. Спеціалізовані спорудження для ігрових видів спорту

Спеціалізовані спорудження для гри у футбол (ворота, сітки, кутові прапорці), волейбол (майданчик, стійки, сітка), баскетбол (поле, щити, кільця).

Тема 6. Особливості експлуатації спортивних споруд та обладнання

Планування діяльності спортивних споруд. Види планування діяльності спортивних споруд (перспективне, поточне). Основні умови складання планів роботи. Основні розділи плану роботи (Організаційно-масова робота, навчально-спортивна робота, спортивно-масова робота, фінансова робота, пропаганда фізичної культури та спорту, благоустрій, ремонт, будівництво, організація медичного забезпечення та техніки безпеки, створення матеріально-технічного забезпечення).

Тема 7. Гімнастичні та спортивні зали

Спортивні зали. Основні розміри типових спортивних залів. Будівельні та експлуатаційні вимоги до спортивних залів. Способи кріплення гімнастичних снарядів та іншого обладнання в спортивних залах. Вимоги до забезпечення та організації безпеки в спортивних залах.

Тема 8. Огляд спортивних споруд для різних видів спорту

Тири і стрільбища для кульової стрільби, лижні бази, веслувальні бази.

Тема 9. Санітарно-гігієнічні вимоги до експлуатації фізкультурно-спортивних споруд

Загальними гігієнічними вимогами до експлуатації всіх фізкультурно-спортивних споруд є: розташування та орієнтація, транспортна доступність, планування, стан оточуючого середовища - повітря, вода, ґрунт, зелені насадження, обмеження шумових подразників, мікроклімат (температура, вологість, рух повітря, радіація).

Тема 10. Вимоги до фізкультурно - спортивних споруд, обладнання та інвентарю з позиції техніки безпеки

Фізичні фактори, спортивне обладнання та інвентар, система вентиляції; статичні і динамічні перевантаження, хімічні фактори, підвищене забруднення повітря в навчальному приміщенні пилом.

Змістовний модуль № 1
Тема: Фізкультурно-спортивні споруди

Лекційний модуль	10
Тема 1. Фізкультурно-спортивні споруди як необхідна умова забезпечення занять різними видами фізкультурно-спортивної діяльності.	2
Тема 2. Класифікація та категорії спортивних споруджень	2
Тема 3. Спортивні майданчики та ігрові поля	2
Тема 4. Спеціалізовані спорудження для легкої атлетики	2
Тема 5. Спеціалізовані спорудження для ігрових видів спорту	2
	2
Практичний модуль	10
1. Зміст дисципліни Фізкультурно-спортивні споруди. Основні терміни та поняття	2
2. Поділ спортивних споруд на групи та категорії. Схема структури спортивних споруд. Класифікація спортивних споруд: окремі, комплексні, криті, відкриті	2
3. Ігрові майданчики. Майданчики для волейболу, баскетболу, гандболу. План та розмітка майданчика. Покриття майданчиків.	2
4. Поняття стадіон. Спортивне ядро. Легкоатлетичні сектори: бетонована яма, місця для стрибків, для штовхання ядра, місце для метання диску та молоту. Розміри та обладнання секторів.	
5. Спеціалізовані спорудження для гри у футбол, волейбол, баскетбол	2
Модуль самостійної роботи	26
1. Опрацювати одну з тем запропонованих в методичних рекомендаціях з дисципліни для першого змістовного модуля та підготувати письмову відповідь у вигляді контрольної роботи	13
2. Підготувати реферативне повідомлення з запропонованої тематики	13

Підсумкова тека.

Оцінка рівня та якості знань студентів з дисципліни «Фізкультурно-спортивні споруди» відбуватиметься в письмовій формі у вигляді контрольної роботи.

Змістовний модуль № 2
Тема: Фізкультурно-спортивні споруди

Лекційний модуль	10
Тема 1. Особливості експлуатації спортивних споруд та обладнання	2
Тема 2. Гімнастичні та спортивні зали	2
Тема 3. Огляд спортивних споруд для різних видів спорту	2
Тема 4. Санітарно-гігієнічні вимоги до експлуатації фізкультурно-спортивних споруд	2
Тема 5. Вимоги до фізкультурно-спортивних споруд, обладнання та інвентарю з позиції техніки безпеки	2
Практичний модуль	8
1. Планування діяльності спортивних споруд. Види планування діяльності спортивних споруд (перспективне, поточне). Ремонт, будівництво, організація медичного забезпечення та техніки безпеки, створення матеріально-технічного забезпечення).	2
2. Спортивні зали. Основні розміри типових спортивних залів. Будівельні та експлуатаційні вимоги до спортивних залів. Способи кріплення гімнастичних снарядів та іншого обладнання в спортивних залах. Вимоги до забезпечення та організації безпеки в спортивних залах.	2
3. Тири і стрільбища для кульової стрільби, лижні бази, веслувальні бази.	
4. Загальними гігієнічними вимогами до експлуатації всіх фізкультурно-спортивних споруд є: розташування та орієнтація, транспортна доступність, планування, стан оточуючого середовища - повітря, вода, ґрунт, зелені насадження, обмеження шумових подразників, мікроклімат (температура, вологість, рух повітря, радіація).	2
5. Фізичні фактори, спортивне обладнання та інвентар, система вентиляції; статичні і динамічні перевантаження, хімічні фактори, підвищене забруднення повітря в навчальному приміщенні пилом.	2
Модуль самостійної роботи	26
1. Опрацювати одну з тем запропонованих в методичних рекомендаціях з дисципліни для другого змістовного модуля та підготувати письмову відповідь у вигляді контрольної роботи	13
2. Підготувати реферативне повідомлення з запропонованої для другого змістовного модуля тематики .	13

Підсумкова тека.

Оцінка рівня та якості знань студентів з дисципліни «Фізкультурно-спортивні споруди» відбуватиметься в тестовій формі у вигляді виконання паперових тестових завдань.

Методи навчання

При вивченні дисципліни відбувається комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця в галузі фізичного виховання та спорту (тренера з виду спорту, викладача фізичного виховання) з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування. З метою підвищення якості вивчення програмного матеріалу використовуються наступні методи навчання: розповідь, навчальна лекція, семінар, демонстрація навчальних відео матеріалів, навчальні дискусії, аналіз проблемних ситуацій, узагальнення індивідуального педагогічного досвіду, пошук, розв'язання гіпотези, перегляд альтернатив та їх фільтрація, прийняття або відкидання їх стосовно гіпотези.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу. Це, наприклад, комп'ютерна підтримка навчального процесу, впровадження інтерактивних методів навчання.

Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються наступні методи контролю (усний, письмовий, тестовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та тестовому контролю.

Варіанти тестових завдань, ключі відповідей та питань для усних відповідей представлені в розділі «Завдання для поточного контролю» навчально-методичного комплексу дисципліни «Фізкультурно-спортивні споруди».

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ ПРИ НАПИСАННІ ТЕСТОВИХ
ЗАВДАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ
«Фізкультурно-спортивні споруди»

Національна система оцінювання	ESTC	Бал за 100 бальною шкалою	Кількість відповідей
Відмінно	A	100-90	30-26
Добре	B	89-82	25-24
Добре	C	81-74	23-21
Задовільно	D	73-64	20-19
Задовільно	E	63-60	18-17
Незадовільно	X	59-35	16-8
Незадовільно	F	34-1	7-0

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ НА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ

«Фізкультурно-спортивні споруди»

- A (відмінно)** Студент має глибокі знання з теми семінарського заняття. Доповідь змістовна, ґрунтовна та відповідає вимогам. При підготовці до заняття студент використовував творчий підхід, не обмежуючись тільки матеріалами підручника або лекції. Під час семінарського заняття студент активно приймає участь в дискусіях та доповнює відповіді інших. Протягом відповіді активно використовує приклади для кращого розуміння матеріалу. Під час заняття вдало поєднує теоретичні знання та практичні вміння з даної дисципліни.
- B (добре)** Студент має міцні ґрунтовні знання. Доповідь змістовна та відповідає вимогам. При підготовці до заняття студент не обмежується тільки матеріалами лекції. Під час семінарського заняття студент приймає участь при обговоренні поставленого питання. Протягом відповіді може використати приклади для кращого розуміння матеріалу. Проте існують незначні помилки при змогах застосувати отримані знання в практичній діяльності.
- C (добре)** Студент знає програмний матеріал повністю. Доповідь відповідає вимогам. Студент своєчасно готується до заняття. Під час семінарського заняття студент відповідає на поставлені завдання. Проте існують проблеми з застосуванням прикладів з практичної діяльності. Існують певні помилки в трактуванні поставленого питання, не вміє самостійно та творчо мислити, не може вийти за межі теми
- D (задовільно)** Студент знає тему заняття, має уявлення про навчальний матеріал, але його знання мають загальний характер. Вміє відповідати на окремі поставлені запитання. При обговоренні інших питань семінарського заняття не приймає активної участі і не може привести приклади застосування матеріалу на практиці.
- E (задовільно)** Студент знає основну тему заняття, має уявлення про поставлене питання, але його знання мають загальний характер. Відповіді базуються лише тільки на лекційному курсі і практично не підкріплені прикладами. Має певні прогалини в інших темах на яких базується матеріал семінарського заняття.
- FX (незадовільно)** Студент має фрагментарні знання, не володіє програмним матеріалом. Відповіді на всі поставлені запитання не повні або взагалі відсутні. При відповіді часто зупиняється і не може додатково відповідати на запитання.
- F (незадовільно)** Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працює в аудиторії, не готовий відповідати на будь-яке запитання з теми семінарського заняття.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ

«Фізкультурно-спортивні споруди»

- A (відмінно)** Студент має глибокі знання з обраної теми самостійної роботи. Доповідь змістовна, ґрунтовна та відповідає вимогам. При підготовці самостійного завдання студент використовував творчий підхід, не обмежуючись тільки матеріалами підручника або лекції. Під час доповіді по самостійному завданню студент активно та ґрунтовно доводить підготовлений матеріал. Протягом відповіді активно використовує приклади для кращого розуміння матеріалу.
- B (добре)** Студент має міцні ґрунтовні знання. Доповідь змістовна та відповідає вимогам. При підготовці самостійного завдання студент не обмежується тільки матеріалами підручників. Протягом доповіді по самостійному завданню може використати приклади для кращого розуміння матеріалу. Проте існують незначні помилки при підборі матеріалу.
- C (добре)** Студент знає самостійно підготовлений матеріал повністю. Доповідь відповідає вимогам. Студент своєчасно підготувався до заняття. Під час доповіді по самостійній роботі студент відповідає на поставлені завдання. Проте існують проблеми з застосуванням прикладів з практичної діяльності. Існують певні помилки в трактуванні поставленого питання, не вміє самостійно та творчо мислити, не може вийти за межі теми
- D (задовільно)** Студент знає тему самостійної роботи, має уявлення про навчальний матеріал, але його знання мають загальний характер. Вміє відповідати на окремі поставлені запитання. При обговоренні інших питань семінарського заняття не приймає активної участі і не може привести приклади застосування матеріалу на практиці.
- E (задовільно)** Студент знає основну тему самостійної роботи, має уявлення про поставлене питання, але його знання мають загальний характер. Відповіді базуються лише тільки на лекційному курсі і практично не підкріплені прикладами. Має певні прогалини в інших темах на яких базується матеріал запропонованої самостійної роботи.
- FX (незадовільно)** Студент має фрагментарні знання, не володіє матеріалом для самостійного опрацювання. Відповіді на всі поставлені запитання не повні або взагалі відсутні. При відповіді часто зупиняється і не може додатково відповідати на запитання.
- F (незадовільно)** Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працює в аудиторії, не готовий відповідати на будь-яке запитання з теми для самостійного опрацювання.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, ВМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ З
КУРСУ
«Фізкультурно-спортивні споруди»
(залік, екзамен)**

Зараховано	A (відмінно)	Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного та практичного курсу, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми навчальної дисципліни, її мету та завдання. Вміє застосовувати здобуті теоретичні та практичні знання у всіх видах професійної діяльності викладача. Не допускає помилок при виконанні тестових завдань.
	B (добре)	Студент має міцні ґрунтовні знання, виконує теоретичну та практичну роботу без помилок, але існують незначні помилки в викладенні програмного матеріалу.
	C (добре)	Студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички щодо обґрунтування відповідної теми, але не вміє самостійно та творчо мислити, не може вийти за межі теми, що доповідається.
	D (задовільно)	Студент знає основні теми курсу, має уявлення про структуру та зміст навчальної дисципліни, але його знання мають загальний характер. Під час доповіді практично не використовує приклади з різних видів спорту. Володіє знаннями та вміннями не в повному обсязі.
	E (задовільно)	Студент знає основні теми курсу, проте знання мають поверхневий характер і не характеризують лаконічністю викладення. Має прогалини в теоретичних відомостях курсу й практично не може використовувати отримані знання в практичній діяльності.
Не зараховано	FX (незадовільно)	Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє спеціальною науковою термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє проаналізувати й обґрунтувати запропоновані для вивчення теми.
	F (незадовільно)	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна література.

1. Борисов Є.В., Міщак О.І. Теорія та методика веслування: історія розвитку, техніка, методика навчання, правила змагань. Споруди і обладнання (Частина І). Дніпропетровськ: Видавництво Маковецький Ю.В. 2018. 277 с.
2. Державні будівельні норми України. Спортивні та фізкультурно – оздоровчі споруди МБН В.2.2.-13-2003 // Державний комітет України з будівництва та архітектури. К., 2004.
3. Долгова Н. О. Історія фізичного виховання і спорту України: конспект лекцій / укладач Н. О. Долгова. – Суми : Сумський державний університет, 2016. – 121 с
4. Збірник нормативних документів з безпеки життєдіяльності. Видання друге, перероблене і доповнене. Київ «Основа» 2004. – 240с
5. Міщак О.І., Омельченко О.С. Збірник лекцій з дисципліни «Спортивні споруди і обладнання» Дніпропетровськ: ПФ «Стандарт-Сервіс», 2015. 80 с.
6. Пчелов В.М. Основы проектирования специализированных спортивных сооружений. Учебное пособие (для студентов очной и заочной форм обучения). 2003, Днепропетровск, ООО «ВИП – Принт», 79 стр.
7. Решетило С. Спортивно-фізкультурні споруди та обладнання: Навчальний посібник для студентів ВНЗ III-IV рівнів акредитації в галузі фізичного виховання і спорту / С. Решетило. – Львів: ЛДУФК, 2010.
8. Чабаненко И.Л., Борисов Е. В., Омельченко О. Спортивные и физкультурно-оздоровительные сооружения (Учебное пособие по дисциплине «Спортивные сооружения») – Днепропетровск.: 2010. – 64 с.
9. Чуйко Ю.А. Методика страхування студентів при виконанні гімнастичних вправ (чоловіки). Методична розробка / Ю.А. Чуйко – Вінниця, 2005.
10. Barrett J. (ed) ITF world of tennis, 1998. – London, 1998
11. Beck Peter (Peter J.) Scoring for Britain: international football and international politics, 1900-1939 / Peter J/ Beck. – London; Portland, OR: F: Cass, 1999
12. Berry R., Wong G. Lanard Business of sport industry. – Westpork: Greenwood press, 1986. – 217 p.
13. Blackall B. Basketball / Bernie Blackall. – Des Plaines, Ill.: Heinemann Interactive Library, 1998. LC Call No.: GV885.1.B53 1998
14. Eitzen D. Stanley, Sage H. George Sociology of North American sport. – Madison: WI Brown & Benchmark, 1997. – 327 p.
15. Fabian D. Hallenbad Siegburg Beispielhaftes Erneuerungsprojekt– Sport+Bader+Freizeit–Bauten, 1985. S. 137–142
16. Lawrenson D. Las bases del golf: Vol. 1, 2. – Barcelona, 1997. – Vol.1 – 112 p.; Vol.2 – 112 p.

Допоміжна література

1. Платонов В. М. Фізична підготовка спортсмена : навч. пос. / В. М. Платонов, М. М. Булатова. – Київ : Олімпійська література, 1995. – 320 с
2. Скрипченко И.Т. Подвижные игры и эстафеты с элементами туризма / И.Т. Скрипченко. –Днепропетровск: Издат-во «Инновация», 2016. – 170 с.
3. Правила організації та проведення змагань зі спортивного туризму та спортивного орієнтування / Укл. Скрипченко І.Т. – Дніпропетровськ, 2008. – 24 с.

- 1.rowingnews.ru
- 2.www.rowingrussia.ru
- 3.www.ukrrowing
- 4.www.canoesport.ru
- 5.www.worldrowing.com
6. swimming-pool.com/ua
7. docs.cntd.ru
8. books.totalarch.com
9. kievproekt.kiev.ua